

Žádost:

Žádost o poskytnutí informace ze dne 12. 12. 2024 dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve věci podání informací týkající se agendy přiznání důchodu českým občanům pracujícím na území České republiky pouze v době existence Československé republiky a zda má přiznání či nepřiznání důchodu vliv na zdravotní pojištění.

Odpověď:

V odpovědi byly žadatelce poskytnuty následující informace.

Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení ze dne 29. 10. 1992, publikovaná ve Sbírce zákonů pod č. 228/1993 (dále jen „Smlouva“), upravuje vztahy v oblasti sociálního zabezpečení mezi nástupnickými státy bývalé České a Slovenské Federativní Republiky, tj. mezi Českou republikou a Slovenskou republikou. Smlouva vychází ze základních principů obsažených v předpisech EU i bilaterálních smlouvách – rovnost nakládání s občany druhého státu, sčítání pojistných dob pro nárok na dávky, vyloučení dvojího pojištění, export dávek do druhého státu.

Na rozdíl od jiných smluv o sociálním zabezpečení musela shora citovaná Smlouva, kromě výše uvedených standardních mezinárodních principů, reagovat i na situaci, která vznikla rozdělením České a Slovenské Federativní Republiky a to způsobem, který spočíval v poměrném rozdělení práv a povinností plynoucích z existence dřívějšího společného státu mezi 2 nově vzniklé státy a stanovit zásady pro rozdělení nákladů na důchody za doby zaměstnání (pojištění) získané občany ve společném státě.

Řešení, na němž se obě smluvní strany, tedy Česká republika a Slovenská republika, dohodly, a které bylo ve Smlouvě vyjádřeno v článku 20, spočívalo v přijetí kritéria sídla zaměstnavatele ke dni rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky, tj. ke dni 31. 12. 1992, neboť v největším počtu případů vyhovovalo zásadě účasti na důchodovém zabezpečení podle místa výkonu práce.

Podle článku 20 této Smlouvy uvedeného v Příloze II nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 (dále jen „nařízení 883/2004“) se doby zabezpečení získané přede dnem rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky považují za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl zaměstnavatel občana sídlo ke dni rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky, nebo naposledy před tímto dnem a nároky na dávky se pak řídí jeho vnitrostátními předpisy. To znamená, že rozhodující skutečností pro posouzení otázky, zda důchod za veškerou dobu zaměstnání do 31. 12. 1992 přizná český (ČSSZ) anebo slovenský (Sociální pojišťovna) nositel pojištění (bez ohledu na to, kde skutečně byla odpracována) je sídlo zaměstnavatele občana ke dni 31. 12. 1992, zapsané v Obchodním rejstříku České republiky anebo Slovenské republiky.

Podle článku 15 Správního ujednání o provádění Smlouvy se sídlem zaměstnavatele rozumí adresa, která je jako sídlo zapsána v obchodním rejstříku. Je-li zaměstnavatelem odštěpný závod nebo jiná organizační složka zapsaná v obchodním rejstříku, rozumí se sídlem zaměstnavatele adresa tohoto odštěpného závodu nebo organizační složky.

Po 31. 12. 1992 již každý stát hodnotí doby pojištění podle toho, na území kterého státu byla doba získána (byla činnost vykonávána).

Je-li ČSSZ příslušná k hodnocení federální doby pojištění a přiznání důchodu za tyto doby, rozhoduje ČSSZ na základě podané žádosti o důchod o nároku na důchod při splnění zákonných podmínek dle českých právních předpisů. Pro účely splnění podmínky potřebné doby lze v souladu s nařízením 883/2004, popř. přihlédnout i k dobám pojištění získaným v jiných státech EU, EHP, Švýcarska a Velké Británie na základě potvrzení o dobách pojištění vystaveného nositelem pojištění daného členského státu.

Ke dni 31. 12. 1992 byla zaměstnavatelem Vaší klientky organizace Verimex s.r.o., Liptovský Mikuláš, která byla zapsána v Obchodním rejstříku Slovenské republiky dne 12. 12. 1991. Vzhledem k tomu, že sídlo zaměstnavatele bylo ve Slovenské republice, je ve smyslu článku 20 shora citované Smlouvy k posouzení nároku na důchod a přiznání důchodu za veškerou dobu zaměstnání získanou do 31. 12. 1992 příslušná Sociální pojišťovna Bratislava. ČSSZ Praha by byla příslušná pouze k posouzení nároku a přiznání důchodu za dobu pojištění na území České republiky po 31. 12. 1992.

Jelikož Vaše klientka na území České republiky po 31.12.1992 nezískala žádnou dobu pojištění, byla její žádost o starobní důchod rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 2.10.2024, č.j. R-2.10.2024 – 412/455 216 467 zamítnuta pro nesplnění podmínek ustanovení § 28 z.č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a s přihlédnutím k článku 57 odst. 1 nařízení 883/2004 a k článku 20 Smlouvy.

Je-li osobě přiznán český důchod, stává se státním pojištěncem, a stát je plátcem pojistného na zdravotní pojištění.